HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דפירש. שפירש מן המלח בכלי לו על גבי ככר: **חלב מהלבי שחים.** חלב דאמה: **היקלא במגעה.** שאין בה זיבות ונדות: **שאינו שוה כלל.** דבטהורה מותר ובטמאה טמאה אסור: **לא שנו.** דאינו עובר עליו אלא בלא עוף לאין בדמו כזית: **דם דיליה.** הנבלע בבשר הלב כשאר דם הנבלע באברים: **דאפי ליה מעלמא.** אותו הנמצא במלח הלב: **מישרף שריף.** מושך הדם מבית השחיטה בנשימתו וכונסו בלבו: **שריף.** בלע"ז זומי"ר: גליון **מישרף** יט). והוא דם הנפש ואדם הנפש אמרינן ברים פירקין שחיידין עליו כרת. עכ"ה: **דם הקוזה.** בתחלה שחוט ואחר כך יוצא אדום ושחיטן בשמיטה בלא קילוח ואחר כך מקלח וסוף כשהדם מתמעט שותת ויורד בטמוך: **כל זמן שמקלח.** היינו אמצעי: **מעיפה המשחרת ואילך.** משלבה משחיר הראשון והמחיל להאדים הוא דם הנפש: **ראשון ואחרון.** מאדים שלפני הקילוח ושל אחרון מדנקט טעמא מפני שהוא שותת והני נמי שותתין: **לא למעוטי דם המשחיר.** מפני שהוא נמי כדם המצית: **ודם חוליים יצפה.** דם היוצא מן החוליים כלומר לאחר מיתה קרוי משקה פרט לדם קילוח שאינו לאחר מיתה דזהו דם הנפש ואינו משקה ואינו מכשיר את הזרעים: **על הראשון דבר אחר.** **חייב.** דדם קילוח מעורב בו: **חטאת אחת.** על הראשון שדם הקילוח מעורב בו: **דם.** הוא מלי למיכתב מה תלמוד לומר כל דם וכלכתה וגו': **לפי שנאמר כי דדם הוא הנפש יכפר.** דמשמע דאינו חייב אלא על דם הראוי לכפרה לזריקה על המזבח ואין לו כרת אלא בדם קדשים והוא שהנפש יוצאה בו שהוא לכפרה דכתיב בנפש יכפר דמשמע אין כפרה אלא בדם הנפש: **ודם המחוליים.** בקדשים: **ר' יהודה היא.** אלמא ס"ל דדם המחוליים לא מכפר מדאיצטריך לרבויי מכל: **מתני' שאינו מביא את מעילתו.** אינו צריך להביא את המנון: **מביא מעילה.** המנון וחומשו: גיליון. היינו דכתיב בו ואת אשר חטא מן הקדש שמביא שור מה לא שהנה וחומשו במעות ומוסרו לכהן הגזבר והמעות יפלו לנדבה לקין המזבח. תוס': **בשני סלעים.** הנקח בשני סלעים דכתיב (ויקרא ה) בערכך כסף וגו': **שממין שמביא בו.** הילכך יכול להביא ולהתנות:

דם חללים פרט לדם קילוח בו'. פירש רש"י דם חלליס שכבר נתחללה כלומר שכבר מתה מקודם לכן מכשיר פרט לדם קילוח דעתה נתחללה ורש"י לא פירש כן פרק השוחט יב (חולין לו.) ופירש פרט לדם קילוח כלומר דם שנעשה בו חלל מכשיר פרט לדם קילוח שהוא לאחר שנעשית חלל וקשה שהרי בשמעתין משמע דדם קילוח הוא דם שהנשמה יוצאה בו ומשמע לפי הסוגיא דשמעתא דגבי דדם שלאחר יציאת הנפש יג דיגו שוה דגבי דדם שלאחר יציאת הנפש מכשיר אבל לא אותו שיוצא בשעת יציאת נשמה וגבי בהמה דם שלאחר יציאת נשמה אינו מכשיר כדאמרינן פסחים (דף מז:) הנח לדם המצית דאפילו בחולין לא מכשיר ולא דם מיתה ולא דם מגפתא רק דם שחיטה יד דמשמע מתשפכנו כמיס:

קבל דמו בשני כוסות. בכוס ראשון יט דם קילוח ובכוס שני כא זה שאחר קילוח חייב שתי חטאות אם אכל בשתי העלמות:

דפירש כי קאמר כא **רב** כב **בדלא פירש כדתניא** כג **דם שעל גבי ככר גוררו ואוכלו של בין השינים מוציץ ובולע ואינו חושש איבא דמתני לה להא דרב ששת על הדא** כד **דתניא יכול** כה **חלב מהלבי שתים יהא אוכלו עובר בלאו ודין הוא מה בהמה טמאה שהקלתה במגעה החמרתה בחלבה מהלבי שתים** כו **שהחמרתה במגען אינו דין שתחמיר** כז **בחלבן ת"ל** [1] **וזה לכם הטמא זה טמא ואין חלב** כח **מהלבי שתים טמא אלא טהור אוציא את החלב שאין שוה בכל** כט **ולא אוציא הדם ששוה בכל ת"ל** ל **וזה לכם הטמא זה טמא ואין** לא **דם מהלבי שתים טמא אלא טהור** לב **(א"ל) רב ששת אפילו מצות פרוש אין בו** לג **תנן התם** לד **אהלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו** לה **א"ר זירא אמר רב ל"ש אלא בלב עוף הואיל ואין בו כזית אבל לב בהמה דיש בו כזית אסור וחייבין עליו כרת מיתיבי** לו **דם הטחול דם הלב דם הכליות דם** לז **אברים הרי אלו בלא תעשה דם מהלבי שתים דם שקצים ורמשים אסור ואין חייבין עליו כי קתני** לח **אין חייבין עליו על דם דיליה כי קאמר רב דאתי ליה מעלמא דם דיליה היינו דם אברים וליטעמיך מי לא קתני דם כליות וקתני דם אברים אלא תני והדר תני ה"נ תני והדר תני מעלמא מהיכא אתי ליה א"ר זירא** (א) **בשעה שהנשמה יוצאה מישרף שריף: דם שהנשמה יוצאה בו חייבין עליו: איתמר איזהו דם הקזה שהנשמה יוצאה** מ **כל זמן שמקלח ר"ל אמר מטיפה המשחרת ואילך מיתיבי** מא **איזהו דם הקזה שהנשמה יוצאה בו כל זמן שמקלח יצא דם התמצית מפני שהוא שותת מאי לאו אפילו ראשון ואחרון דשותת הוא כדם התמצית דמי תיובתא דר"ל לא למעוטי דם המשחיר אבל דם ראשון ואחרון אף על גב דהוא שותת היינו דם הנפש מיתיבי איזהו דם** מב **ראשון של זמן שמקלח יצא ראשון ואחרון מפני שהוא שותת תיובתיה דר"ל אמר לך תנאי היא דתניא איזהו דם הנפש כל זמן שמקלח דברי** מג **ר"א ר"ש אומר מטיפה המשחרת ואילך** מד **תנא דבי רבי ישמעאל** [2] **ודם חללים ישתה** מה **דפרט לדם קילוח שאינו מכשיר את הזרעים בעא מינה ר' ירמיה מרבי זירא הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות מהו** מו **על הראשון דברי הכל חייב על האחרון מי מיחייב או לא א"ל** מז **פלוגתא דר' יוחנן ור"ל דאיתמר הקיז דם לבהמה וקיבל דמה בשני כוסות ר"ל אמר חייב שתי חטאות** מח **ורבי יוחנן אמר אינו חייב אלא אחת: רבי יהודה מחייב בדם התמצית:** מט **א"ר אלעזר מודה ר' יהודה לענין כפרה שנאמר** [3] **כי הדם הוא בנפש יכפר** נ **דם שהנפש יוצאה בו מכפר ושאין הנפש יוצאה בו אינו מכפר אמר ר"נ בר יצחק אף אנן נמי תנינא דתניא** נא **דם מה ת"ל** [4] **כל דם לפי שנאמר כי הדם הוא בנפש יכפר אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו שהוא מכפר דם חולין ודם התמצית מנין ת"ל כל דם** נב **סתם סיפרא מני ר' יהודה היא: מתני'** נג **ר"ע** נד **מחייב על ספק מעילה אשם תלוי** נה **וחכמים פוטרים ומודה ר' עקיבא שאינו מביא את מעילתו עד שיתודע לו** (ב) נו **שביא עמו אשם ודאי א"ר טרפון מה לזה מביא שתי אשמות אלא מביא מעילה וחומשה ויביא אשם בשני סלעים ויאמר אם ודאי מעלתי זו מעילתי** (ג) **וזו אשמי ואם ספק מעלתי המעות נדבה** נז **ואשם תלוי שממין שהוא מביא על הודע מביא על לא הודע אמר** (ד) **רבי עקיבא נראין דבריו במעילה מעוטה הרי שיבוא לידו ספק מעילה במאה מנה לא יפה לו שיביא אשם בשתי סלעים ולא יביא ספק מעילה במאה מנה מודה ר"ע לר' טרפון במעילה מעוטה:**

גמ'

דם שהנשמה יוצאה בו שהוא מכפר. אלאי דם קדשים שהנפש יוצאה בו שהוא מכפר, שלאי לכפרה על המזבח, דהא כפרה כתיבא הכא ואמי נתמי לכם בו דלחיין לכפרה. דם חולין דדם התמצית. אל קדשים דאיתם לחיים לכפרה כתמרינן בסוף פרק מעוד לאמרו בפסחים (שה. לעיל ד:). **ר"ע מחייב על ספק מעילה.** פי' היו לפניו שתי תמיכות אחת של קודש ואחת של חולין ואכל אחת מהן ואינו יודע איזו אכל, מביא אשם תלוי (שבת נא:). **שאינו מביא את מעילתו.** לומר אינו משלם קרן וחומש, עד שיתודע לו ויביא עמו אשם ודאי. אשם מעילות ודאי, כי סיכת דאשם תלוי דשלח מעילה כרת אינו מכפר כפרה גמורה וכיוצא בו דוחקי חטאת מביא חטאת, אף זה כשיודע לו יזהור ויביא אשם ודאי (שם). **מה לזה מביא שתי אשמות.** ולא דמי לאשם תלוי דספק חטאת, דהתם ספקו אלא ודאי וכתיב, הלכך כי מתודע ליה בעי לאתויי נקבה, אבל זה שמיכסה מין אחר, כדאמר שממין שמביא על הודע מביא על לא הודע, שזה אל חיב אל, יביא דבר אחר ואמר אם אל ודאי מעלתי לא אמר אם אל ספק, אלא ספק, אלא עתיד ספקי להודע לי, אשם זה יהיה אשם תלוי והקדש זה נדבה זה נדבה בלי מתודע ליה לו בעי לאתויי אשם תמיכה (שם).

ב [1] רב ששת בדלא: **ג** יכול יהא חלב מהלבי שתים האוכלו עובר: **ד** שהחמרת במגען אינו אמת ה' נמקנ: **ה** שתחמיר בחלבו ת"ל הזה. ס"א אך את זה לא תאכלו דה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא טעות והעיקר כהנוסחא של ס"א: **ו** חלב דם מהלבי: **ז** ולא אוציא הדם. תימה דמהיכא קאתי איסורא לדם מהלבי שתים דמדינא לא אתיא דאיכא למיפרך מה לדם בהמה שכן יש בו כרת תאמר בדם מהלבי שתים דאין בו כרת אלא לאו ובת"ל גרסינן אוציא הבשר ולא אוציא החלב. תוס': **ח** הזה. ס"א טמא הוא זה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא נמחק והעיקר כנוסחא של ס"א: **ט** חלב דם מהלבי: **י** ולא אוציא הדם. תימה דמהיכא קאתי איסורא לדם מהלבי שתים דמדינא לא אתיא דאיכא למיפרך מה לדם בהמה שכן יש בו כרת אלא לאו ובת"ל גרסינן אוציא הבשר ולא אוציא החלב. תוס': **יא** הזה. ס"א טמא הוא זה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא נמחק והעיקר כנוסחא של ס"א: **יב** חלב דם מהלבי: **יג** ולא אוציא הדם. תימה דמהיכא קאתי איסורא לדם מהלבי שתים דאין בו כרת אלא לאו ובת"ל גרסינן אוציא הבשר ולא אוציא החלב. תוס': **יד** הזה. ס"א טמא הוא זה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא נמחק והעיקר כנוסחא של ס"א: **טו** ואין חלב דם מהלבי כו' טהור אמר ר"ש. ועל תיבת ליה נרשם קו למעלה להורות כי לפ"ד הוא טעות ונמחק: **טז** דם האברים הרי: **יז** שהנשמה יוצאה בו (תיבת תלויה נמחק) רבי יוחנן אמר כל זמן שהוא מקלח. כך הוא המנהג בתחלה שותת בהשחרה ואח"כ שותת אדום ואח"כ מקלח למחרוץ (אח"כ שותת (בהאדה) (בהאדמה) ואחר כל זה בא דם התמצית ואמר ר"י דוקא כל זמן שהוא מקלח הוי דם הנפש שהוא בכרת אבל לא שותת לפני הקילוח וכן לאחר הקילוח שאין הנשמה יוצאה אלא בדם הקילוח לבד ורשב"ל אומר מטיפה משחרת ואילך דזהו משחרת ראשונה ואילך שהוא שחור אבל שתית דהאדמה דלפני קילוח ושלאחר נמי הוי דם הנפש וחייבין עליהם כרת ופליג אר"י אראשון ואחרון דשותת וכן מוכח סוגיא דשמעתין דפרק ארשב"ל מאי לאו ראשון ואחרון דשותת אלמא בהכי פליגי. תוס': **יח** דם הנפש כל תיבת ראשון נמחק: **יט** דברי רבי רבי אליעזר בר' שמעון אומר: **כ** פרט לדם קילוח. דבעינן דם חללים כו' עד משקה זהו באדם אבל בבהמה דוקא דם הנפש מכשיר וקרוי משקה אבל לא דם בהמה מתה ולא דם מגפתא וכן משמע בפ' השוחט ודם שחיטה דבהמה מכשיר דכתיב על הארץ תשפכנו כמים ודוקא דם הנפש אבל לא דם התמצית דדאיתא בפ"ק דפסחים הנח לדם התמצית דאפילו בחולין נמי לא מכשיר כך מוכח סוגיא דשמעתין וכן פרש"י כאן אבל בפ' השוחט אין דברדבה סוגיין מוכח דלכ"ע דם הקילוח הוא דם הנפש ועוד פ' שם מטיפה משחרת ואילך בתחלה שותת ומקלח ושותת בהשחרה וקאמר רשב"ל מטיפה משחרת ואילך ולא דם קילוח ואינו כן כדמוכח סוגיין דשמעתין דר"ל לטפרי אר"י קאתי כדפי'. תוס': **כא** ת"ש: **כב** דם המצית: **כג** דברי רבי רבי אליעזר בר' שמעון אומר: **כד** פרט לדם קילוח. דבעינן דם חלליס כו' עד משקה זהו באדם אבל בבהמה דוקא דם הנפש מכשיר וקרוי משקה אבל לא דם בהמה מתה ולא דם מגפתא וכן כה א מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל"ו טוש"ע י"ד סי' עב סע"ש:

ב [1] רש"ל אלפס חולין פ"ח דף רלט. וע"ש שני גרסאות: **כו** ג מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ג: **כז** ד מיי' פ"י מהלכות טומאת אוכלין הל' ג: **כח** ה מיי' פ"ו מהלכות שגגות הלכה ג: **כט** ו מיי' פ"ח מהל' פסה"מ הלכה טו: **ל** ז מיי' פ"ח מהלכות מעילה הל' ה וס"ש מהל' שגגות הלכה יא:

לעזי רש"י

הומי"ר. למצוץ, לבלוע על ידי שאיפה.

שיטה מקובצת

א רב ששת בדלא: **ב** יכול יהא חלב מהלבי שתים האוכלו עובר: **ג** שהחמרת במגען אינו אמת ה' נמקנ: **ד** שתחמיר בחלבו ת"ל הזה. ס"א אך את זה לא תאכלו דה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא טעות והעיקר כנוסחא של ס"א: **ה** חלב דם מהלבי: **ו** ולא אוציא הדם. תימה דמהיכא קאתי איסורא לדם מהלבי שתים דמדינא לא אתיא דאיכא למיפרך מה לדם בהמה שכן יש בו כרת אלא לאו ובת"ל גרסינן אוציא הבשר ולא אוציא החלב. תוס': **ז** הזה. ס"א טמא הוא זה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא טעות והעיקר כנוסחא של ס"א: **ח** חלב דם מהלבי: **ט** ולא אוציא הדם. תימה דמהיכא קאתי איסורא לדם מהלבי שתים דמדינא לא אתיא דאיכא למיפרך מה לדם בהמה שכן יש בו כרת אלא לאו ובת"ל גרסינן אוציא הבשר ולא אוציא החלב. תוס': **י** הזה. ס"א טמא הוא זה כו'. על תיבות הזה לכם הטמא נרשם על כל תיבה קו מלמעלה להורות כי לפ"ד הוא נמחק והעיקר כנוסחא של ס"א: **יא** ואין חלב דם מהלבי שתים טהור אמר ר"ש. ועל תיבת ליה נרשם קו למעלה להורות כי לפ"ד הוא טעות ונמחק: **יב** דם האברים הרי: **יג** שהנשמה יוצאה בו (תיבת תלויה נמחק) רבי יוחנן אמר כל זמן שהוא מקלח. כך הוא המנהג בתחלה שותת בהשחרה ואח"כ שותת אדום ואח"כ מקלח למחרוץ (אח"כ שותת (בהאדה) (בהאדמה) ואחר כל זה בא דם התמצית ואמר ר"י דוקא כל זמן שהוא מקלח הוי דם הנפש שהוא בכרת אבל לא שותת לפני הקילוח וכן לאחר הקילוח שאין הנשמה יוצאה אלא בדם הקילוח לבד ורשב"ל אומר מטיפה משחרת ואילך דזהו משחרת ראשונה ואילך שהוא שחור אבל שתית דהאדמה דלפני קילוח ושלאחר נמי הוי דם הנפש וחייבין עליהם כרת ופליג אר"י אראשון ואחרון דשותת וכן מוכח סוגיא דשמעתין דפרק ארשב"ל מאי לאו ראשון ואחרון דשותת אלמא בהכי פליגי. תוס': **יד** דם הנפש כל תיבת ראשון נמחק: **טו** דברי רבי רבי אליעזר בר' שמעון אומר: **טז** פרט לדם קילוח. דבעינן דם חלליס כו' עד משקה זהו באדם אבל בבהמה דוקא דם הנפש מכשיר וקרוי משקה אבל לא דם בהמה מתה ולא דם מגפתא וכן כה א מיי' פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל"ו טוש"ע י"ד סי' עב סע"ש:

ב [1] רש"ל אלפס חולין פ"ח דף רלט. וע"ש שני גרסאות: **כו** ג מיי' פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' ג: **כז** ד מיי' פ"י מהלכות טומאת אוכלין הל' ג: **כח** ה מיי' פ"ו מהלכות שגגות הלכה ג: **כט** ו מיי' פ"ח מהל' פסה"מ הלכה טו: **ל** ז מיי' פ"ח מהלכות מעילה הל' ה וס"ש מהל' שגגות הלכה יא:

תורה אור השלם

1. וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ: ויקרא יא כט
2. הֵן עָם כְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֹאכַל טֶרֶף וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה: במדבר כג כד
3. כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר: ויקרא יז יא
4. וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ: ויקרא יז י

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ר זירא אמר רב בשעה שהנשמה: (ב) שם במשנה שיתותת לו ויביא: (ג) שם וזה אומרי: (ד) שם אמר לו ר' עקיבא:

מוסף רש"י

חלב מהלבי שחים. אלב של אשה המחלבת בשתי רגלים (בכתובות ס). **בהמה טמאה שהקלתה במגעה.** שאינה מטמאה מחיים, **החמרתה בחלבה.** כדאמרינן בכתובות (ז:) גמל גמל שני פעמים, חד לאסור מלבו (בכתובות שם). **אוציא את החלב שאין שוה בכל.** שכי בטהורה טהול (שם). **אפילו מצות פרוש.** מדלכנן, אין בו. מדלוריינא שני וכנן נמי לא מוב היה, דאמרינן חלב מהלבי שתים טהול (שם). **לא קרעו אינו עובר עליו.** לחיות בכרת (חולין קס). **וחייבין עליו כרת.** אם לא קרעו לאחר בשולו, אבל בשרו אינו נאסר, שהלב אלא הוא ואינו בולע, והכי נמי אמרינן בפסחים (מד:) שאני לב דשיע (חולין שם). **מטיפה המשחרת ואילך.** מהמוח מתחיל לאלא שחוט (סנהדרין נט). אבל דם קילוח לא הוי דם הנפש (חולין לז). **פרט לדם קילוח.** שמקלח אם הבהמה בתחלה שותת בטיפה אחת אי אתים אחת אי הוא מקלח ואח"כ הוא משחר (שם). **שאינו מכשיר את הזרעים.** ליטנא דקלא נקט (ויקרא יא) וכי יזחן מים על זרע (חולין שם). **מודה ר' יהודה לענין כפרה.** שאינו ראוי לסיקה (פסחים סה:). **דם שהנפש יוצאה בו.** דם קילוח, שחמשה דמים הם כפרק דם שחיטה (שם סה:). **דתניא דם.** הוא ליה לאיתמר, **מה ת"ל כל דם.** כאחתי מוח אים אים מנא יכולא ומן הגר הגר כתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני ונו', אין לי. שיכא בכרת, **אלא דם קדשים שהנפש יוצאה בו שהוא מכפר.** לאלאי לכפרה על המזבח, דהא כפרה כתיבא הכא ואמי נתמי לכם בו דלחיין לכפרה. **דם חולין דדם התמצית.** אל קדשים דאיתם לחיים לכפרה כתמרינן בסוף פרק מעוד לאמרו בפסחים (שה. לעיל ד:). **ר"ע מחייב על ספק מעילה.** פי' היו לפניו שתי תמיכות אחת של קודש ואחת של חולין ואכל אחת מהן ואינו יודע איזו אכל, מביא אשם תלוי (שבת נא:). **שאינו מביא את מעילתו.** לומר אינו משלם קרן וחומש, עד שיתודע לו ויביא עמו אשם ודאי. אשם מעילות ודאי, כי סיכת דאשם תלוי דשלח מעילה כרת אינו מכפר כפרה גמורה וכיוצא בו דוחקי חטאת מביא חטאת, אף זה כשיודע לו יזהור ויביא אשם ודאי (שם). **מה לזה מביא שתי אשמות.** ולא דמי לאשם תלוי דספק חטאת, דהתם ספקו אלא ודאי ולא נקבה, הלכך כי מתודע ליה בעי לאתויי נקבה, אבל זה שמיכסה מין אחר, כדאמר שממין שמביא על הודע מביא על לא הודע, שזה אל חיב אל, יביא דבר אחר ואמר אם אל ודאי מעלתי לא אמר אם אל ספק, אלא ספק, אלא עתיד ספקי להודע לי, אשם זה יהיה אשם תלוי והקדש זה נדבה זה נדבה בלי מתודע ליה לו בעי לאתויי אשם תמיכה (שם).

רבינו גרשום

מוצצו ובולעו ואינו חושש שאין בו איסור דלא כינסו: אלא. האי דגים דבריתא בשכינסו קא מיירי ולא קשיא כי קתני מתניתא מותר אפילו לכתחלה דאית ביה כמה קשקשים דניכר דשל דגים הוא ולא אתי לאיחלופי: דדין הוא. שיהא עובר לאו: ומה בהמה טמאה בחייה שהקלתה במגעה החמרתה בחלבה דכתמרינן בפריקין קמא דבכורות גמל גמל ב' פעמים חד לאיסור עצמו וחד לאיסור חלבו: מהלבי שתים שהחמרת במגען. כשהן טמאין זבין וטמאי מתים אינו דין שתחמיר בחלבן ת"ל אך את זה לא תאכלו את הגמל וכו' זה טמא הוא וחלבו אבל מהלבי שתים (שהיתה) [חלבן] טהורה: אוציא את החלב. של מהלבי שתים ששוה בכל בזכרים ובנקבות שיהא להם דם ויהא אסור ת"ל טמא הוא לכם הוא טמא הגמל וחלבו ודמו ואין חלב דם מהלבי שתים טמא אלא טהור: אמר רב ששת אפי' מצות פרוש אין בו. אלא לב כל שהוא [1]ראוי לתיעוק שעדיין יונק ולא פירש לגמרי מותר אפי' לגדול מותר למוצצו עם הדד בעודו בדד שלא פירש: לא קרעו. לאחר בשולו אין עובר עליו הואיל ואין בו כזית הם: כי קתני אין חייבין עליו אלא בלא תעשה בדם דיליה. שמבלע בבשר הלב עצמו דפירש ממנו: כי קאמר רב דחייב עליו כרת קאמר בדם דאתי ליה מעלמא. שמתקבץ בתוך חללו של לב שאינו מדם שלו: דם דיליה דקאמרת היינו דם אברים ואמאי תנא תו דם אברים ולטעמיך כו': משרף. שואב הלב מדם הבהמה ואותו הם הוי בכרת: ר' יוחנן אמר כל זמן שמקלח. ההוא הוי דם הנפש: ריש לקיש [אמר] מטיפה המשחרת ואילך. כלומר הכל קרי דם הנפש חוץ מטפה המשחרת ואילך. ומשום דברים יש בדם הקזה שהנשמה יוצא בו הראשון הוי טיפה אדומה ואינו מקלח אלא שותת והשני אחר בו יוצאת טיפה שחורה ושותתת והג' ואחר כך יוצא דם ומקלח. ואחר כך שחור ושותת ואחר כך דם אדום ושותת ר' יוחנן סבר לא הוי דם הנפש אלא ההוא דמקלח. וריש לקיש סבר הכל הוי דם הנפש חוץ מטיפה המשחרת בין בתחילה בין בסוף: מאי לאו אפי' ראשון ואחרון. הכל דשותת קרי דם התמצית ואע"ג דהוי אדום ותיובתא דריש לקיש דאמר הכל הוי דם הנפש חוץ מטיפה המשחרת ואמאי קא ממעט ברייתא יצא דם התמצית שהוא שותת: בדם המשחיר קאמר אבל דם ראשון ואחרון דאדם אע"פ שהוא שותת הוי דם הנפש: ר' אלעזר בר' שמעון אמר מטיפה המשחרת ואילך. סבר לה כריש לקיש דהכל הוי דם הנפש חוץ מטיפה המשחרת ואילך: דם חללים ישתה. אותו דם שהוא סמוך לחלל למיתה קרי משקה ומכשיר אותו דם אחרון ששותת (הקילוח) דהוי סמוך [לקילוח] (חייב דלית ביה אלא דם קילוח) פרט לדם קילוח שאינו מכשיר וכ"ש דם ראשון ששותת: על ראשון כוס [ראשון] אם אכלו דברי הכל חייב. דלית ביה אלא דם קילוח דכיון דלכתחילה יש לו דינוק ארוך

ג) נראה לע"ל כל זמן שהוא כמוך הדד ראוי לנתינה כל זמן שיונק ולא פירש מלינק עד ד' וה' שנים ואם פירש מלינק הרי אף לגדול מותר. ד) נראה לע"ל קודם שנולד לו אינו מביא כרבנן ומר.